

TRIVIS – SŠV a VOŠ bezpečnosti silniční dopravy Jihlava, s.r.o.
Brněnská 68, 586 01 Jihlava,
IČO 27 71 12 34, tel./fax: 567 215 764
email: jihlava@trivis.cz, www.trivisjihlava.cz

Český jazyk a literatura

Pořádně čtěte zadání a správně odpovídejte. Špatně zapsaná nebo neúplná odpověď bude považována za chybu.

U výběru z možností je pouze jedna odpověď správná.

Všechny odpovědi запиšte do záznamového archu. Správnou odpověď označte křížkem. V případě opravy políčko začerněte a udělejte křížek jinde. Opětovné vrácení se k začerněné odpovědi již není možné.

Na test máte 60 minut (žáci s SPU 85 minut)

1. Rozhodněte o každé větě, zda je pravopisně správně, či nikoliv. (4b.)

A N

- a. Viděl jsem včera slevu, to zlevněné zboží bylo o 50% levnější.
- b. Ke kýženému cíly se propracovali bystrostí, pílí a zkušenostmi.
- c. Spojené státy americké zabírají většinu území Severní Ameriky.
- d. Shlédli jsme v kině film a pak vypravili přes visutý most do blízkého parku.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 2–6:

Nejdříve si řekněme, co je to skládka. Dříve panovala mezi lidmi představa, že skládka je místo, kam se ukládají odpady tak dlouho, dokud to jde, a pak se jednoduše zasype. Tak tomu bylo možná dříve. Dnes je ukládání odpadů na skládky přímo vědou. Samozřejmě, jde-li o řízenou skládku, tj. skládku kontrolovanou. Skládka, kterou si založilo pár podnikavců za vesnicí a kam vozí své odpadky bez ladu a skladu, je neřízená a říká se jí „divoká“ skládka. Zakládání takových skládek je **zakázáno** zákonem a je trestáno vysokými pokutami.

Na navrhování řízené skládky se podílí mnoho **odborníků**; například geologové, hydrologové, chemici a stavební inženýři.

Své skládky měl i pračlověk, když začal uklízet zbytky a odpady do odpadních jam. Zbytky potravin se časem **rozložily**, polámané nástroje, pecky a střepy keramiky dokládají, že takové jámy existovaly.

Dnes nejsou odpadky, které produkujeme, takové, aby si s nimi příroda uměla jednoduše poradit. Proto se musí skládky připravovat *** a s ohledem na dalekou budoucnost, aby se nestali *** pro příští generace.

Ve skládce probíhá jeden z nejstarších procesů - rozklad. Při rozpadu některých odpadů ve skládce vzniká také směs plynů, které lze ze skládky těžit a po vyčištění použít jako palivo.

Po naplnění skládky se její povrch pokryje vrstvou jílu, který má funkci izolace, a ta se pokryje vrstvou ornice. Poté lze skládku **osázet** a za několik let není poznat, že je zde uloženo celé odpadové království.

TONDA OBAL: Balím, balíš, balíme aneb průvodce po světě obalů.

2. Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá textu (A) nebo ne (N): (4b.)

A N

- 2.1 Řízená skládka se prosypává jílem, který slouží jako izolace.
- 2.2 O divoké skládce mluvíme tehdy, když se věci odkládají na skládku nahodile.
- 2.3 V pravěké skládce převažovaly zbytky jídla, kosti nebo skořápky, ale výjimkou nebyly ani zbytky keramiky.
- 2.4 Dnes je skládkování tak složité, že je do něj zapojena spousta odborníků.

3. Které z následujících tvrzení o slovech vyznačených v TEXTU tučně není pravdivé? (1b.)

- a. slovo *ODBORNÍKŮ* má opačný význam, než slovo *LAIKŮ*
- b. slovo *ROZLOŽILY* má opačný význam, než slovo *SLOŽILY*
- c. slovo *ZAKÁZÁNO* má opačný význam, než slovo *POVOLENO*
- d. slovo *OSÁZET* má opačný význam, než slovo *VYKÁCET*

4. Dopln místo * dvojici slov, která se nejlépe hodí do věty jako celku: (1b.)**

*Proto se musí skládky připravovat *** a s ohledem na dalekou budoucnost, aby se nestaly *** pro příští generace.*

- a. rychle - přítěží
- b. regulovaně - pomníčkem
- c. pečlivě – hrozbou
- d. opatrně - dominantou

5. Které z následujících tvrzení o větách podtržených v TEXTU je pravdivé? (1b.)

- a. obě jsou vedlejší věty přívlastkové
- b. obě jsou vedlejší věty předmětné
- c. alespoň jedna věta je vedlejší věta příslovečná účelová
- d. alespoň jedna věta je vedlejší věta podmíněná

6. Najděte ve výchozím TEXTU čtyři slova s pravopisnou chybou a napište je správně. Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu. (4b.)

7. Mezi lyrické žánry patří: (1b.)

- a. óda
- b. poema
- c. legenda
- d. romance

8. K poezii nepatří: (1b.)

- a. poema
- b. novela
- c. epos
- d. balada

9. Rozhodněte o každé větě, zda je pravopisně správně, či nikoliv. (4b.)

	A	N
a. Matce se splnily obě přání.	☐	☐
b. Poklad ukryl pod třemi vysokými osykami.	☐	☐
c. Tento tip zvířat patří mezi býložravce a stravuje se tak především zlatobýlem.	☐	☐
d. Milně se domníval, že je to sirotek, byl to ale pouhý vojenský zběh.	☐	☐

10. Rozhodněte, která věta obsahuje chybu v interpunkci: (1b.)

- a. I když jsme celkem hodní, dohlížet na nás o přestávce je dost velká fuška.
- b. Vřítíl se na plácek vchodem, který znal patrně jen on sám a zmocnil se míče.
- c. Jděte si hrát jinam, nebo na vás zavolám strážníka!
- d. Poslouchej, Mikuláši, přestaň fňukat a vezmi si z toho ponaučení.

11. Vypište z následující věty slova patřící mezi neohebné slovní druhy: Některé malé děti z Prahy by záviděly svým vrstevníkům na vesnici hraní si v přírodě. (3b.) *Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu.*

12. Kolik přívlastků shodných je ve větě: "Některé malé děti z Prahy by záviděly svým vrstevníkům na vesnici hraní si v přírodě."? (odpověď' запиšte číslovkou) (1b.)

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 13-17

TEXT 1

1) U lavice dítě stálo, z plna hrdla křičelo. "Bodejž jsi jen trochu málo, ty cikáně, mlčelo!	4) A zas do hrozného křiku - "I bodejž tě sršeň sám - ! Že na tebe, nezvedníku, Polednici zavolám!
2) Poledne v tom okamžení, táta přijde z roboty: a mně hasne u vaření pro tebe, ty zlobo, ty!	5) Pojď si proň, ty Polednice, pojď, vem si ho, zlostníka!" - A hle, tu kdos u světnice dvěře zlehka odmyká.
3) Mlč! Hle husar a kočárek - hrej si! - tu máš kohouta!" - Než kohout, vůz i husárek bouch, bác! letí do kouta.	(Erben, Polednice, zkráceno)
-

TEXT 2

Epizeuxis – je básnická figura, která je založena na opakování stejného slova nebo slovních spojení za sebou v jednom verši.

13. Které z následujících tvrzení je pravdivé? (1b.)

- a. Epizeuxis se nachází v 1. sloce
- b. Epizeuxis se nachází v 2. sloce
- c. Epizeuxis se nachází v 4. sloce
- d. Epizeuxis se nachází v 5. sloce

14. Rozhodněte, zda následující tvrzení odpovídají TEXTU 1 (A), nebo ne (N): (4b.)

	A	N
a. Text je psán prózou	☐	☐
b. Každá sloka obsahuje sudý počet veršů	☐	☐
c. Ve slokách se vždy sudé verše spolu rýmují	☐	☐
d. V 2. sloce obsahují liché verše stejný počet slabik	☐	☐

15. Vypište z TEXTU 1 spisovné dvouslabičné podstatné jméno, které se skloňuje dle vzoru MUŽ. (1b.)

16. Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se uplatňuje metafora? (1b.)

- a. Bodejž jsi jen trochu málo, ty cikáně, mlčelo!
- b. táta přijde z roboty
- c. mně hasne u vaření
- d. tu kdos u světnice dvěře zlehka odmyká

17. Co z TEXTU 1 jednoznačně vyplývá? (1b.)

- a. Přivolání Polednice je poslední krok, aby dítě nezlobilo.
- b. Dítě málem bodnul sršeň, a proto pláče
- c. Dítě si hraje s létajícími hračkami
- d. Otec se již vrací domu k obědu

18. Urči, která slovesa netvoří vidové protějšky (1b.)

- a. dojíždět x jezdit
- b. shodit x shazovat
- c. koupit x nakupovat
- d. končit x dokončit

**19. Napište, kolik (číslovkou) se v následující větě objevuje slov ve 6. pádě?
"Žádný z vás to ale nikdy předtím nedokázal, i když byla spousta možností, o kterých se na hradě nemluví, nebo nechce mluvit, aby se nestalo to, co je ve věštbě." (1b.)**

20. Rozhodněte, která věta je napsána pravopisně špatně. (1b.)

- a. Ztěžoval mu cestu, a tak ho zprovodil ze světa jedním rychlým výstřelem.
- b. Nedělej cavyky, brzičko to vyzkoušíme a na ty ližiny připevníme.
- c. Vymítal komín a pak šel přes ulici U Malých Petříčků natrhat býlí pro kobytku.
- d. V Kostelci nad Černými lesy spravují svá bydla s láskou, a proto jsou šťastní.

21. Seřad'te jednotlivé části textu (A-E), aby byla dodržena textová návaznost (3b.)

- A Bertinck ukáže mi na dovolenku. Tu teprve vidím, že se nevrátím hnedky na frontu.
- B Volají mě do kanceláře. Velitel roty mi dá dovolenku a poukázku na bezplatnou jízdu a přeje mi šťastnou cestu. Podívám se, jak dlouho mám dovolenou.
- C Po dovolené se mám hlásit ještě v táboře na Vřesovišti do kursu. Ostatní mi závidí. Kat mi dává dobré rady, jak bych měl zkusit se ulejt.
- D Sedmnáct dní — čtrnáct dní dovolené, tři dny na cestu. Je to příliš málo a ptám se, nemohl-li bych dostat na cestu pět dní.
- E „Když budeš mazanej, tak tam zůstaneš.“ Bylo by mi vlastně milejší, kdybych mohl odjet až za týden; neboť tak dlouho budeme ještě tady a tady je to docela pěkné.